СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 35. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 12. лютого, 1927. VOL. XXXV. No. 35. Jersey City, N. J., Saturday, February 12. 1927. THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ЗА НОВИМ ОБМЕЖЕННЄМ МОРСЬКИХ ЗОРУЖЕНЬ

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ВИСИЛАЄ НОВУ ПРОПОЗИЦІЮ ВЕЛИКИМ МОРСЬКИМ ДЕРЖАВАМ.

ВАШИНГТОН, 10. лютого. — Президент Кулидж предложив нині урядам Англії, Франції, Япану й Італії однозвучне меморандум, в якім американський уряд пропонує сим державам знова обмежити воєнні зоруження на морю.

Після сеї пропозиції згадані держави мали би розділити зоруження на суші й воздусі від з оружень на воді та обмежити сі послідні. Розміри обмеження мали би бути постановлені на спільній межинародній конференції, що має зібратися на слідуючий місяць у Женеві. Дальші обмеження зоружень мали би далі поступати після признаної на попередній конференції формули 5-5-3, причім президент піддає можливість обмеження сеї формули для Італії й Франції.

Американський уряд заявляє, що коли великі морські держави не обмежуть зоружень на морю, то незадовго межи державами мусять початися перегони в будові воєнних кораблів.

Висилаючи се меморандум, президент рівночасно вислав письмо до конгресу, та повідомив конгрес про свої розоружуючі заходи.

КРИТИКУЮТЬ ПРОЄКТ ПРЕЗИДЕНТА. — АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНГРЕС СУМНІВАЄТЬСЯ В ДОСПІХ КРОКІВ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН, 10. лютого. — Коли в конгресі розійшлася вістка про заходи президента Кулиджа скликати нову межинародну конференцію великих морських держав світа для обмеження будови нових воєнних кораблів, богато конгресменів і сенаторів висказалося про кроки президента з поважними сумнівами.

Провідники обох великих партій, що правда, признають крок президента добрим по суті, але більшість з них сумнівається, чи вдасться йому перевести в життя, що він намірив. На думку членів сенатового комітету для заграничних справ, який у сій справі буде мати найбільше до говорення, великі морські держави світа не хочуть обмежень зоружень, і вони певно завалять проєкт президента.

СТЕЙТОВА ЛЕҐІСЛЯТУРА РОБИТЬ ПЕРШІ КОНКРЕТНІ КРОКИ ДО ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ОЛБАНІ, Ню Иорк, 10. лютого. — Демократичний посол до нюйорської стейтової леґіслятури Кавилієр вніс резолюцію, якою стейтова леґіслятура мається домагати від конгресу скликання краєвої конституційної конвенції для зміни прогибіційної постанови американської конституції.

За сею резолюцією заявилися були спершу представники обох партій, але відтак републиканці стали хитатися, побоюючися злих наслідків для партії в цілім краю.

ЗРІСТ ЗАПАЛЕННЯ ЛЕГЕНЬ.

НЮ ИОРК, 10. лютого. — Комишенер здоровля міста Ню Иорку подає до відома, що число занедужань на запалення легень та інфлюенцу сього року богато більше, як воно було минувшого року. Комишенер каже, що се вказує на більшу потребу охорони перед простудою, але рівночасно заявляє, що боятися якоїсь пошести нема найменчої основи.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД КАЖЕ, ЩО ВІН ЗДУШИВ „КАТОЛИЦЬКУ РЕВОЛЬТУ".

МЕКСИКО, 10. лютого. — Канцелярія мексиканського президента Каєса видала офіціяльний комунікат, що уряд здушив зовсім „католицьку револьту", яку були підняли католицькі єпископи в обороні своїх широких земельних посілостий, які уряд хотів віддати хлопам.

Федеральні війська розбили вже всі повстанські відділи, які йшли з прапорами, на котрих були написи: „Най живе Христос Цар". Послідні бої з ними були в стейті Кордобі, Керетаро й Ґванаґвато.

СТАРАЮТЬСЯ ЗАКОНОМ НЕ ПУСТИТИ КУЛИДЖА КАНДИДУВАТИ В ТРЕТЕ.

ВАШИНГТОН, 10. лютого. — Конгресмен Бек вніс у палаті послів резолюцію, якою не дозваляється кандувати на уряд президента людині, яка була на сьому уряді через дві каденції. Подібну резолюцію вніс у сенаті Ла Фолет.

САМОВБИЙСТВО ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД ПОЛІЦІЄЮ.

НЮ ИОРК, 10. лютого. — Осип Федорко, 25-літний мущина, що живе у Вест Ню Иорку, застрілився з револьвера, коли поліція прийшла до нього арештувати його як підозрілого за рабунок одного ювілерського склепу.

ГОТОВІ ЖДАТИ 46 ГОДИН НА ОТВОРЕННЄ КРАМНИЦІ.

РОЧЕСТЕР, Ню Иорк, 10. лютого. — Одна крамниця автомобілів оголосила в газетах, що вона продасть автомобіль за 46 центів тому, що зголоситься по нього перший рано 12. лютого. На 46 годин перед сим часом зголосився вже перший купець до сього авта, ставнувши коло дверий видно рішений підождати на відповідний час. Зараз звився другий кандидат, а в коротці за ним ще й третий, але сей відступив відтак своє місце четвертому.

ГАРКАВЕНКО ПОБІДИВ В БОСТОНІ.

Послідна борба в Бостоні випала надзвичайно; публика переповнила салю Опера Гавз. Сего разу Гаркавенко боровся з німецьким силачем Артуром Боганцом. 240 фунтів ваги. З початку він показався страшним для Гаркавенка, але по 15 м. Гаркавенко зловив німця, підняв його у воздух, закрутив ним і положив на лопатки.

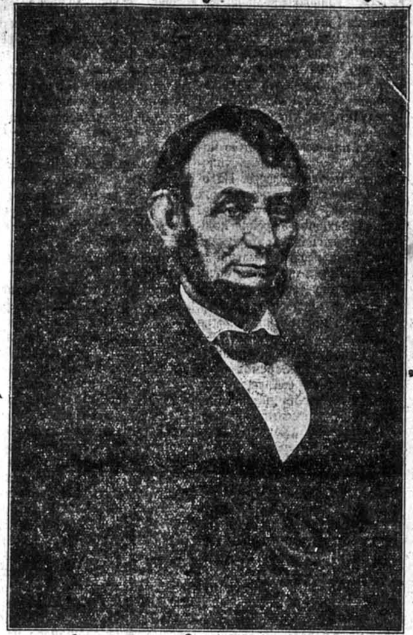
Гаркавенко знова буде боротись в Бостоні в четвер 17-го лютого в Гренд Опера Гавз. Його противником буде відомий бостонський силач Нед Мак Ваєр, ляндець.

ЧАРЛІ ЧЕПЛИН, ДЖЕК ДЕМСІ І МЕРІ ПІКФОРД БУДУТЬ НА БОРОТЬБІ ГАРКАВЕНКА В НЮ ИОРКУ.

Боротьба Гаркавенка в Ню Иорку в понеділок викликала велике зацікавлення всюди. Де тільки підеш, всі говорять про сю боротьбу. Американські газети запевняють, що кавбой положить Гаркавенка. Замовлення на тікети приходять зі всіх доокруличних місцевостий. Спеціяльно придуть на сю боротьбу отсі артисти: Чарлі Чеплин, Мері Пікфорд і Джек Демсі. Гаркавенко є в повній надії, що він поборе Монта.

ПАРЦЕЛЯЦІЯ ЧЕРНИХОВА І ЗЕМЕЛЬНИЙ ЗАКОН.

По думці земельного закону дідич Конюшок Сімяніївських, повіт Рудки, п. Мечислав Левицький обовязаний розпарцелювати 100 га. свого двірського обшару. Він упросив Окружний Земський Уряд у Кракові, щоб йому було вільно розпарцелювати більший обшар, але на фільварку в Чернихові. Уряд позволив розпарцелювати 180 га у Чернихові, але лиш самим Черниховянам. Черняхів має около 80 хат і має богаті пасовиська, ґрунт добрий, сіна подостатком. Сусідні села, як Острів, Болозов Долішна, Зарайсько і Береги хотіли також приступити до купна, бо мають мало землі, особливо Острів, село тої самої парохії, віддалене 1 кільом. від Черниhова й дуже бідне. Дідич рад би продати землю і сусідним селам українським, та не може нічого вдіяти. Окр. Земський Уряд наказав тому продати землю лиш Черниховянам, що половина того села на весну м. р. перейшла на латинський обряд. Тоді писалося в „Ділі" й инших українських часописах про підступ, яким пос. Пасіцький (таки з Чернихова) і кс. Кузияр через ніч перетягли всіх „на поляка". Правда, лишилося при нашім обряді кількох Українців, та їх переслідує не лишень наказний війт пос. Пасіцький, але й ось тепер і до купна не припустить. Тому Черниховi п. Пасіцький достарчує (знова криком і нахабностю) львину часть усяких запомог, які дістає рудецький повіт задля елементарних нещасть, аби лишень удержати село польським. А тут усього в 2—3 хатах говорять дома по польськи, решта все по українськи. Але щож: вони „Поляки", бо перейшли на латинський обряд!

АБРАГАМ ЛИНКОЛН.
(12. лютого 1809.—15. квітня 1865.)

БРАЗИЛІЯ ЗАСПОКОЮЄТЬСЯ.

Про розрухи революційні мало вже й пишуть в часописах, бо вже устали. Ті розрухи не мають жадного більшого значіння. В Тварапуаві порабували якісь ніби революціонери трохa, але їх сейчас прогнано; коло Марешал Маллет також не могли утриматись; і Ріо Гранде до Суль: в Санта Марія і Санта Барбара не устоялись, а з 10 пушок, які мали забрати, віднайдено вже девять. Жовніри кажуть, що їх там змушено до революції, бо сотками вертають назад до своїх полків.

Тут революції бажають лиш ті, що хотять рабувати або прирізних заколотах обловитись та вийти на верх.

Як доси сильнійші революції не вдались, то тим більше малі, які годі навіть назвати революціями.

Тепер Бразилія має більше ніж 31 міліонів населення, то коли не з одної, то з другої провінції пришле поміч до придушення всяких розрухів.

(„Праця").

НАУКОВІ КОМАНДИРОВКИ ЗА КОРДОН.

ВУАН порушила клопотання перед Укрголовнаукою про наукову командировку до Липська професора Тимченка, а до Парижа та Лондону співробітниці історико-фільольогічного відділу М. Грушевської. Одночасно ВУАН клопочеться про командирування керовника гебраїстичної історичної комісії І. Галанта до Берліна та Парижа. Галант має ознайомитися за кордоном з матеріялами участи євреїв в революційному русі.

СТРАШНЕ ПОЛОЖЕННЯ БЕСАРАБЦІВ В БРАЗИЛІЇ.

„Дімінаца" з 7. м. м. приводить уривки з бразилійських газет, в яких описується нечуване страшне положення бесарабських селян, що еміґрували в останніх трох роках до Бразилії. Представник Бразилії при Лізі Націй, стараючись угодити Румунії, щоби вона позбулася бесарабських селян, що були невдоволені терористичним режімом в Бесарабії, обовязався перед Лігою Націй впустити до Бразилії 20,000 бесарабських кольоністів. Безсовісні агенти-гієни пароходних кампаній, не маючи ніяких перепон зі сторони правительства (противно, саме правительство на чолі з бувшим міністром ген. Вайтояну повело свідомо цей обман), заманули ріжними обіцянками темну селянську масу, котра за безцін продала своє майно і землю ріжним спекулянтам і виїхала до Бразилії. Сьогодня виголоднілі маси цих селян примусили прийняти бразилійське правительство проти себе ріжні вимкові міри. Для „заспокоєння" збунтованих селян візвано війско і жандармерію і перевезено їх потім на острів Поркос, куди висилають звичайно бразилійських каторжників.

Націоналістична газета „Аурора" пише, що „вина за ці муки тих 20,000 селян паде цілковито на румунське правительство, яке свідомо помагало пароходним кампаніям".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КОНЕЦЬ ПОРТУҐАЛЬСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

ЛІСБОНА, 10. лютого. — Портуґальська революція, яка вибухла в понеділок в місті Oпорто, закінчилася побідою правительства. Окружені ворохобники піддалися. Була це 23 революція від 1910 року, себто від часу, коли Портуґалію оголошено републикою.

Генерал Кармона, який править Портуґалією як диктатор, може правити без перешкоди далі так довго, як довго схоче, або доки не вибухне нова революція.

Це нове повстання проти тиранії одиниці коштувало портуґальський нарід більше як 1000 людських жертв. Богато з провідників революції забито, деякі відобрали сами собі життя, а деяких певно засудить на смерть суд Кармони.

ПІВНІЧНА АРМІЯ НАСТУПАЄ НА КАНТОНСЬКУ.

ПЕКИНГ, 10. лютого. — Диктатор Манджурії маршалок Ченґ-тсо-лін проголосив генеральний наступ проти кантонської армії, яка здобула Ганков. Це місто хоче Ченґ відобрати назад від націоналістів і прогнати їх з Центральних Хін. Ченґ закликує всіх тих генералів, що з ним в союзі, щоби спільно наступали, а рівнож взиває до наступу маршала Ву-пей-фу, загрожуючи йому, що коли він буде захововатися невтрально або стане по стороні кантонської армії, сам він зі своїми союзниками звернеться рівнож проти него і виповість йому війну.

Ченґ проголошує, що він одержує численні письма і депутації з провінцій, які заняли кантонські війська, в яких його просять о поміч проти кантонської армії, яка утискає місцеве населення.

З наступу на Ганков може ще прийти до боротьби між Ченгом а Ву.

ПОРОЗУМІЛИСЯ ЩОДО КОНЦЕСИЙ В ГАНКОВ.

ПЕКІНГ, 10. лютого. — Міністер заграничних справ кантонського правительства Чен дійшов до порозуміння з британським послом О'Малей в справі британських концесій в місті Ганков. Це порозуміння буде зобовязуючим для обох сторін, коли вони погодяться рівнож і щодо инших спірних справ.

ФРАНЦІЯ НЕ ПІДЕ ЗА ПОКЛИКОМ КУЛИДЖА В СПРАВІ ОБМЕЖЕННЯ ФЛЬОТИ.

ПАРИЖ, 10. лютого. — Американський амбасадор Геррик вручив сегодня французькому міністрови закордонних справ Бріяндови ноту, в якій міститься пропозиція президента Кулиджа, вислана рівнож до Великої Британії, Італії і Япану, в якій президент заявляється за тим, щоби розлучити розоруження на три части: розоруження на морі, суші і у воздусі та щоби ті части осібно трактувати.

Президент Кулидж є за цілковитим розоруженнєм на морі, за таким, яке обнимало би всі роди кораблів і яке відповідалоби Вашингтонській Конференції, себто пропорції 5-5-3.

Відповідь на ту ноту ще не наспіла з боку Франції. Одначе вже тепер можна цілком певно твердити, що вона на цю пропозицію не згодиться. Бо саме Франція це та держава, яка у Лізі Націй все попирала лучність всіх трох родів розоружень. А тепер през. Кулидж домагається, щоби вона заняла инше становище на розоружній конференції, яка має відбутися з рамени Ліґи. Це буде неможливе, бо Франція вважає своє становище особливо важким, бо хоч і вона опирає свою головну силу на сухопутну армію, то всеж таки вона має дуже далеко віддалені кольонії, для яких охорони мусить заразом удержувати значну фльоту.

КОРОЛЕВА МАРІЯ РАДА БИ БУДУВАТИ НОВУ СТОЛИЦЮ ЗА ГРОШІ ФОРДА.

БУКАРЕШТ, 10. лютого. — Румунська королева подає, що Генри Форд цілком певно згодився би побудувати цілком нову столицю для Румунії після модерних вимог. Він дав би на це потрібний капітал, не думаючи робити з того якийсь особливий бизнес. Треба би тільки забезпечення, щоби цей капітал не пропав. А це легко зробити.

Королева каже, що теперішний Букарешт не відповідає на столицю королївства. Він є так лихо положений, що з него не можна ніяким чудом зробити щось путнього, особливо годі його переробити на модерне, гигієнічне місто. Найкраще на столицю надавалася би мала місцевість Брашо, яка має прекрасне положенне і свіжий гірський воздух, що повіває з Карпат.

Треба тільки переконати румунську загальну опінію про дійсну потребу перенесення столиці, а американський капітал знайдеться, який переведе цей плян в дійсність.

КНЯЗЬ ВАЛІЇ ОДУШЕВЛЕНИЙ ТЕЛЕФОНОМ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

ЛОНДОН, 10. лютого. —Князь Валії говорив на річнім обіді Товариства Електричних Інжинерів, що він був в великім клопоті як президент сего товариства. Заповів лорд Балфур, що його президентура буде епохальна для товариства, а він ждав на ту епоху і ждав і нічого не було. Це дуже його журило. Аж тут повідомлено його про телефонічну розмову між Америкою а Анґлією. От і маєте те епохальне діло, на яке ви ждали.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АБРАГАМ ЛИНКОЛН

Кождого року в день 12. лютого святкує більшість американських стейтів як своє національне свято день уродин американського президента Абрагама Линколна. З усіх американських президентів, — а маємо ми вже тепер трийцятого, — лишень двох було таких, яких уродини перемінено на національне свято. Одним з них є Джордж Вашинґтон, а другим власне Абрагам Линколн. Вже зі сього видно, що Линколн мусів бути чимось незвичайним для свого краю, коли його почитають на рівні з Вашинґтоном, „батьком свого краю".

І справді, коли приглянутися життю й діяльности Линколна, не можна подивуватися великому поважанню Америки для Линколна. Коли Вашинґтонови прийшлося боротись за збудованне сього краю, за добуттє йому самостійности, за переміненне погорджуваних англійським королем кольоній у независиму й повноправну державу, то Линколнови судила доля боротися за удержанне сього краю в цілости, боротися проти заходів розбити Злучені Держави на дві самостійні одиниці. Коли Вашинґтон бився за американську самостійність, Линколн боровся за американську єдність. Американська революція, в котрій воював Вашинґтон, підняла й успішно в життя перевела засаду, що народ має право самий порядкувати своїм краєм, без короля, без шляхти, а Линколн своєю боротьбою доказав, що засади демократії не ослаблюють країни внутрішно, що край, опертий на демократичних засадах, потрафить удержати свою єдність.

Се було головне питаннє американської політики, яке прийшлося розвязувати Линколнови. Попри нього прийшлося Линколнови розвязувати ще й друге. Полудневі саме стейти Злучених Держав виступили були проти юнії з північними через те, що північні стейти були проти рабства Муринів, а полудневі стейти були за рабством. Примушуючи силою південні стейти оставати в юнії, Линколн рівночасно голосив засаду, що люди є собі рівні, без огляду на те, яку краску має їх шкіра. Люди мають бути свобідні, рівні перед законом. Побіда північних держав, якими проводив Линколн яко президент, утвердила побіду засади законної рівности рас.

Громадка божевільних людий за се з пімсти Линколна вбила. Вмираючи, Линколн не жалував своєї діяльности, яка його довела до смерти. Навіть якби він був знав, що його смерть жде на случай побіди, він бувби мимо сього йшов боротися за ті засади, які він признавав слушними й справедливими.

Так зійшов він зі сього життя як великий апостол єдности американської демократії, як Великий Освободитель, як апостол рівности раси, і як мученик за великі ідеали, які він голосив.

ЗАСУД, ЯКОГО СВІТ НЕ БАЧИВ

Девятьох на досмертну вязницю, 4-ох по 15 літ, 39-ох по 10 літ, 13-ох по 6 літ, 60-ох по 4 роки....

Коли счислите всі ті роки вязниці (засудженим на досмертну вязницю числіть також тільки по 15 літ), — то матимете 903 — **девятьсот три** — роки вязниці!

Такий засуд видав польський суд у Володимирі Волинськім у процесі проти 151 селян, робітників і інтеліґентів, за виїмком кількох Жидів самих Українців, яких обвиняли в тому, що вони хотіли підняти повстання, відірвати західноукраїнські землі від Польщі і прилучити до Радянської України.

Весь процес був чистою комедією, яку заздалегідь упляннували польські власти. На основі приналежности кількох обвинених до Комуністичної Партії Західної України поліція видумала цілу орґанізацію повстання, перевела масові арештування, а суд — як бачибо — зробив решту.

Один з обвинених, Тавнер, оповів на процесі, як помагав поліційному урядовцеви Зарембі укладати плян орґанізації й повстання. Заремба казав йому скласти сей плян так, щоб на сій основі дісталися до тюрми всі елементи, невдоволені з Польщі. „Хочемо раз на все зробити порядок і мати спокій!" — говорив Заремба. За сей плян обіцював він Тавнерови увільнення, гроші і виїзд за границю, з другого боку страшив його ріжними муками. Тавнер, який знав волинські відносини, піддався. Але потім почала його гризти совість і він на розправі все росказав.

Так поліція найперше видумала плян повстанчої орґанізації й самого повстання, а потім на тій основі почала арештувати невинних людий. Було се коло Великодня 1925 р. Тоді польська преса рознесла по світі відомости, що на Волині викрито повстанчу орґанізацію і перешкоджено повстанню, яке туй-туй мало вибухнути.

Після переведення арештувань кождого арештованого мучили доти, доки не признався до всего, що йому поліція закидала. Били, морили голодом, мучили спрагою, держали в темних і брудних льохах, тровили собаками, грозили смертю...

Для прикладу наведемо те, що оповідала обвинена молода дівчина Штайн. Заремба мучив її без перерви 36 годин. Пустив на неї пса, який скочив їй на голову і повалив на землю. Оповідав, як буде її мучити і казав поліцаям принести ріжні знаряддя до мучення. Грозив, що застрілить її, коли вона буде йти до кльозету, а потім скаже, що мусів її застрілити, бо вона хотіла тікати. Пригадував їй, що сталося з Бесарабовою (Ви певно пригадуєте собі, що Українку Бесарабову замучено в поліційній тюрмі у Львові), і грозив, що з нею таке саме буде. Під впливом вічного страху, що її можуть убити, молода дівчина за тих 36 годин почала сивіти. Крім того дістала страшний нервовий розстрій.

Вимусивши муками признанне, поставили 151 людий перед суд. На суді кождий обвинений оповідав, як його мучили і вимушували признанне. А предсідатель і члени суду кпили собі, приговорюючи: „Кажете, що вас били, а преціньне вбили і ви тут є живі і цілі!"

Колиб розправи слухали безсторонні люди, мусіли би признати, що обвиненими були не ті, кого обвиняв польський прокуратор і судив польський суд. **НІ, ОБВИНЕНА БУЛА ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ, ПОЛЬСЬКА ТЮРМА, ПОЛЬСЬКИЙ СУД, — ЦІЛА ПОЛЬСЬКА ДЕРЖАВА!** Польську державу обвиняли за поневолення українського народу, польську поліцію, тюрму, суд, уряд за переслідування спокійного населення, за аґентів-провокаторів, які саджають невинних у тюрму, за тюремні муки.

ВКІНЦІ САМ ПРИСУД — ДЕВЯТЬСОТ ТРИ РОКИ ТЮРМИ — Є НАЙСТРАШНІЩИМ ОБВИНЕННЯМ ПОЛЬЩІ!

Стверджуємо з натиском, що тут сталася страшна кривда, що обвинені ніякого повстання не підготовляли, що їх арештували й засудили тільки тому, щоб кинути страх на українське населення.

Що вони не є вдоволені з польської держави, се инша річ. Невдоволені є всюди. В усіх державах є соціялісти, анархісти, комуністи. Але чи чував хто де про такий засуд?! Тільки в Польщі сама поліція видумує бунти, повстання, — щоб мати нагоду знущатися над українським населенням.

Але допустім, що обвинені справді приготовляли повстання. Що се значить? Значить се, що люди не можуть у Польщі видержати, коли готуються до повстання, яке означає або смерть в бою, або ще гіршу смерть у польській тюрмі.

В кождім разі ті девятсот три роки тюрми кричать страшним голосом на цілий світ і обвиняють Польщу. Коли Польща аж такими способами мусить обороняти своє панування на українських землях, то се найліпше свідоцтво, що вона сі землі загарбала безправно, що вони їй не належаться.

Прага, 15. січня 1927.

Проф. Др. М. Лозинський.

З НЕЩАСЛИВОЇ ПРИКАРПАТСЬКОЇ РУСИ

Чеська соціялістична ґазета „Право Ліду" не мало місця присвячує на своїх сторінках Прикарпатській Руси. Дня 5-го грудня відбувався **в Берегові** зїзд соціялістичної партії Прикарпатської Руси. Взяло участь у зїзді 160 делеґатів і 259 гостей. Про потреби найнещасливіщої країни з цілої чехословацької републики — верховинської Руси говорив між иншими Дурневич із Волового. Домагався виповнення господарських постулятів, передовсім будови залізниці Волове-Хуст. Про тяжке положення воєнних інвалідів (яких на Прикарпатській Руси є найбільше з усіх країв Чехословаччини) говорив Примак із Терешви. Згадана ґазета признає, що соціялісти хоч від початків самих, але можуть безпечно зачинати соціялістичну працю на Прикарпатщині, бо населення є довірчиве, але признає, що стрінеться з завзятою боротьбою „буржуазних" партій. Як жеж не має бути довірчиве населення Прикарпатської Руси, коли й сама ґазета признає, що то „найбільші бідаки середньої Европи" — отже нещасне населення вірить демаґоґічним словам, обіцянкам соціялістичних аґітаторів, що вештаються поміж нещасними „Руснаками". Дальше „Право Ліду" зазначує, що треба згадати деякі мало знані Чехам обставини Прикарпатської Руси. „Є то правда, що культура, яку приносять школи, є на Підкарпатській Руси непомітно низька. Століттями населення чужою владою було держане в страшній духовій темноті й тяжкій матеріяльній біді". (За те тепер за чеського режіму „ліпше" поширюється культуру, бо насаджується — за примірoм сусідки Польщі — чеську культуру, чехізується школи, насаджується чеських урядовців, переслідჟується Українців емігрантів і т. д. і т. д.). „Лише менша частина населення знає читати і писати — статистика декотрих карпатських верховинських околиць є просто страшна. Але мимо того всього живуть „наші" Верховинці й Гуцули гарним природним життям, бо мають високу культуру серця й великий талант. При всій примітивности життя при входї в хату Верховинця й Гуцула чуєте і бачите — коли маєте отверте серце й розум — той чистий подих простого, нефальшованого й ввічливого життя з великими дарами народньої культури".

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ.

Герой — сумної памяти.

В 13-тім числі „Америки" з дня 1-го лютого помістив своє „подзеньковане" герой сумної памяти, редактор її Осип Назарук.

Хоч сумної памяти — але герой, неначе грецький Герострат.

Приїхавши до Злучених Держав, Назарук спершу в один, опісля в другий бік запалив нездоровий, трійливий вогонь, наробив чаду, напустив „бомбликів" і зник — так як його бомблики зникли.

Але память на короткий час остане... сумна память.

Такої боротьби і замішання в історії американських Українців ще не було, як оце та, якої причиною була особа Назарука.

Довкола нього сконцентрувалася боротьба за наших національних геніїв, Франка, Шевченка, боротьба за церкву, за монархізм, за народовластя, за большевизм.

Всіх старався вчити нещасний „хаотик", всьо хотів реформувати, кожну ділянку життя українського вирвати з корінням і нащепити щось таке, чого не може ніхто зрозуміти, ба й сам Назарук не розумів.

Дивно, як судьба нераз висуває на перід людей таких, як Назарук.

Людей, які ніяк не можуть найти під ногами твердого ґрунту кидаються від теорії до теорії, зміняють свої погляди, як гадина краску і нищать своє життя, та заколочують спокій других громадян.

І людина така вірить ще, що вона робить добро для свого народу... Дивна анормальність.

В своїй прощальній заяві Назарук ще настільки „був чесним з собою", що сам признався до цего, що обняв редакцію „Америки" не по своїй волі, та що не по його волі й викинули його відтам.

Хоч не мав Назарук волі, та однак мав щастя, що ніхто не заінтересував американського правительства його монархістичною пропаґандою серед американських горожан, а то-б американська Америка була його далеко скорше нагнала, чим українська „Америка" з Філаделфії.

Видно, що люде не дуже серіозно трактували особу і роботу Назарука, подібно як і його шефа, бувшого „масона" а тепер некоронованого українського атамана цілої Америки і Канади, Гриневецького.

„Нове Життя".

Василь Бобрів (Смутний).

РУЇНА.

(Спогади звичайного старшини).

(6)

Хутко йшов на Гречани. З першого погляду упевнився, що потягом не скоро поїдеш. Не було паротягів, саботували машиністи, не вистарчало вугілля. Вузькою стежкою пішов в напрямі Констянтинова, раз у раз оглядаючись — чи не женуться. Я знав, що Констянтинів теж саме, що й Проскурів але жевріла ледви помітна надія на січовиків, яких головна кватира там була. Сподівався зустрінути там братів, що мали бути в полевій варті. Десь іззаду греміло, ніби перед дощем.

Нема нічого сумніщого, як пуста залізниця, що вється мов мертва гадюка. Мимо будок проходив швидче, не бажаючи ні з ким зустрічатись, хоч хотілося й пити і їсти. Боявся розпитувань. Мені здавалося, що питання та інформації задавалися лише для того, щоби дратувати мої нерви. Я мислю, що таким буває божевільний, яким був я по виході з Проскурова. Я не знав, хто розказав Волохові про мій донос — мені ввижалися навколо лише шпиги. Йдучи по вузькій стежці, оглядався по боках, бажаючи одного: нікого не зустрічати.

Зачало сутеніти. Стрілянина ззаду затихла. До Климушівки не богато лишалося. Я прискорив ходу. В долині, де мала бути стація, не світилося вогнів, не чуть було руху — ніби вимерло.

За Волоха я забув. Тут я не боявся його.

Я був у володіннях Пашківецької „республіки".

IV.

Україна була в пазурах анархії. Накази та циркулярі центру не те, що не виконувалися на місцях, але навіть і не доходили. Кожне село, кожна волость творила на власну руку, керуючись власними законами шлунку та грубої сили. Влади У. Н. Р. не визнали остаточно. В кожному селі знаходилися ватажки, які керували здеморалізованим населенням, пускаючи в хід звичайнісеньку демаґоґію. Грабувати не було що, бити не було кого, а розворушений хижак у селянина шукав виходу.

Потенція, що до цього часу була захована, проявилася, вийшла з оточення й прохала поживи. Такою поживою могло бути лише українське військо, котре відступало обезсилене та здеморалізоване, й котре не було вже тою силою, яку треба було вважати перепоною до осягнення диких мрій дядька. Зброя по селах була, недостачі в керовничих не було, енерґії зібралося богато — треба було тільки обекта, на якого-б можна було накинутися. Особливо розпещеним було населення тих слобід, що недалеко відстояли від міст, давно розпещених. Окрім того спокуса легкого життя, яке вони бачили в місті, привозячи живність на продаж, вабили дикого звіря.

Одним з таких дикунів була Пашківецька волость, що межувала з Проскуровом. Вже не один раз живилися пашківці з невдач оперуючого війська в цьому районі й це чим далі, тим більше їх окрилювало, й вкінці 1919 року пашківці почували себе панами положення і смакували майбутні багаті „жнива". Були зорганізовані банди, які несли службу, охороняючи шляхи, аби не переочити здобичі. Стацію Климушівка, що приходилася в районі цієї розбишацької волости, взято „на учот", як казали ці „свободолюбці", й постійно знаходилася в обсягу їх дозорів.

Вони чекали проходу військових інтендантських потягів і серіозно готовилися до „бою" з петлюрівцями. Вони прекрасно були поінформовані про все, що робилося в Проскурові та околицях й з хвилини на хвилину чекали так довго жданого постачання.

Вже майже стемніло зовсім, коли я минув самітний червоненький вогник семафору і вступив на терен Климушівки. Попереду чорнів потяг. Углядівши його, я поспішав, боячися, що він може відійти. Але турботи мої оказалися зайвими. Потяг оказався без паротяга й здавався бездушним трупом на широкому шляху. Двірець, як всі двірці на цій дорозі, був новий і темнів на горі, куди вели східці, майже цілком занесені снігом. Вліво розіслалося поле, чорно-темне, непривітне. Про Пашківецьку волость я чув, але не знав, що Климушівка відноситься до її володінь.

Піднявся по сходах. Двірець неосвітлений, як це звичайно повинно бути, уявлявся мені пусткою. Лише в одному вікні, десь в глибині блимав малесенький вогник і це надавало усьому будинкові ще більшої мрячности.

Я не знав, кудою пройти до тої кімнати, де мав бути вогник, і нерішуче спинився. В цей час зза рогу випливла фіґура в кожусі. Неначе крадучись, наблизився до мене чоловік. Всією істотою я відчув у ньому ворога, але перемігши себе, тримався спокійно. Фіґура, надійшовши, пильно вдивлялася.

—Добрий вечір, — промовив я.

— Добрий вечір, — промимрила фіґура.

—Скажіть, будь ласка, коли буде потяг до Констянтинова?

— Коли?... А я хіба знаю? Спитайте у начальства.

Фіґура кивнула в напрямі вікна, де світився вогник, і відійшла, підозріло оглядаючи мене з голови до пят. Я, очевидно, не припав до смаку цій постаті, яка, відійшовши, дивилася на потяг внизу. Бачучи, що довідатись від невідомого нічого не вдасться, рішив я шукати „начальство". Під „начальством" я розумів начальника стації, але хутко упевнився, що фіґура під цією назвою розуміла що иншого. Увійшовши до середини, я прислухавсь до голосів, що десь за стіною тихенько гомоніли, й пішов на них. Коли вже сливе був коло дверей кімнати, звідки чулися голоси, озирнувся цілком несвідомо назад і на мутному тлі вікна побачив чорну, округлу пляму — то була голова фіґури. Що цей чоловік розглядав у темряві почекальні, мені й досі невідомо.

В кімнаті, куди я вступив, біля малесенької лямпки без скла сидів чоловік і при убогому світлі щось писав у розгорнутий широкий зошит, розбитий довгими лініями. Він хутко повернувся, зачувши мою ходу й приготовлявся щось відразу говорити, але, зустрівши очевидно не того, кого сподівався, так і лишивсь з відчиненим ротом. Зправа від мене заворушилася друга фіґура, якої я раніш не бачив. Вигляд в обох був розгублений, тривожний.

— Хто начальник стації? — запитав я особливо ввічливим голосом. Я не знав ще, що справа керування рухом потягів давно їм не належала.

— Я, — відповіла фіґура, що писала. — Чим можу служити?

— Скажіть, коли буде потяг на Констянтинів?

— О, голубчику! Що ви з неба впали, чи що? Хто-ж тепер знає, коли можуть бути потяги? Може через годину, може завтра — ми тепер без ґрафіки їздимо. На імя Боже!

— А чомуж мені тепер на пероні казав якийсь чоловік, що начальство знає.

Начальник стації зареготався.

— Та ви знаєте, хто то такий? То бандит пашківецький. Вони чатують біля потягу на отцього пана, — він указав на другого чоловіка, присутного в кімнаті, — от це й є те начальство. Нас вони давно перестали за начальство вважати.

— Чого-ж вони хочуть? — запитав я знов.

— Чого? Цукру, шкіру, пшеницю. Все, що є в потязі. Вони кажуть, що то все їх. Мовляв, тепер армії нема, то мусить іти народови, бо в народа, мовляв, і забрано. Хто їх навчив цього, чорт їх батька знає.

Начальник двірця замовк. Справа приймала неприємний вигляд.

Я змерз, не дивлячись на хутку ходу, й гріючись коло залізної грубки, обмірковував дальший плян свого походу. Лишатись дожидатися потягу не було рації. Кожну хвилю я міг сподіватися Волоха, який мусів так само тікати з Проскурова, тай в сусідстві з пашківецькими республіканцями не мав охоти бути. „Начальство" мовчало, комендант двірця скрипів пером у зошиті, час від часу поглядаючи у сірий, мутний чотирокутник вікна.

— Тоді бувайте здорові. Ніду, — й я зробив рух до дверей. Оба разом аж скочили й перебиваючи один одного, заговорили до мене.

— Та що ви? Куди ви підете тепер? Убють, чортові іроди Вони тепер не пустять нікого до Констянтинова, бо бояться, що звідтіля може приїхати панцирник, або що. Краще лишайтеся вже тут. Он сотник боїться навіть і до ешелона перейти.

Я глянув у бік того, кого звали сотником. Той нервово, ніби продовжуючи перерване оповідання начальника двірця, звернувся до мене.

— Нахвалялись уже. Дозвольте представитись: начальник бази семої запорожської дивізії сотник Зозуля. Розумієте, — ніби оправдуючись, продовжував старшина, — ми ще завидна приїхали сюди. Не вистарчило води та дров і паротяг пішов на Гречани, обіцяючи зараз же повернутись і ось уже пять годин, як не то, що паротяга нема, але зі стації не відповідають. Наче на безлюдному острові.

— То може він хутко буде?

— Де там. Та все одно, тепер пізно. Дядьки поставили нам ультимат, щоб я видав їм цукор, пшеницю, шкіру, одяг — одним словом: все.

— Козаки-ж у вас є? Тай зброя, сподіваюсь? — запитав я.

— Ах... — він махнув рукою. — Які козаки? Від кожної дивізї по одному. Хто-ж мислив, що таке трапиться.

— Яких же ви заходів вживаєте?

— Просив Проскурів, прошу Констянтинів. Проскурів мовчить, а Констянтинів обіцяв прислати панцирника, але чи прийде — невідомо.

Сотник замовк. Монотонно тикав годинник, десь за стіною плакала дитина та пихкав вогонь у печці. Положення було надзвичайно серіозне, а видумати щось конкретне було трудно. Я почував, що всі присутні в цій кімнаті напружено думали, силкуючись найти вихід.

— А зброя є, кулемети? — майнуло у мене сміле питання.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОРБА З ЧОРНИМ ІНТЕРНАЦІОНАЛОМ.

Бортьба між еп. Богачевським а вірними греко-католицької дієцезії, це боротьба чорного інтернаціоналу з націоналізмом або борба церковної гієрархії о ті права, яких вона не має і мати не повинна. Я виказав теж, що праця агентів чорного інтернаціоналу є проти інтересів здорового націоналізму. Проти них мусить боротись як націоналіст так і вірний католик. Я згадав і про те, що в демократичнім устрою за поведінку уряду вповні відповідають члени даної орґанізації, себто в тому случаю, за протинаціональні виступи еп. Богачевського, його канцлерів і дорадників відповідають всі парохіяни, а в першу чергу греко-католицьке священство.

Тому закид, що греко-католики Українці не сповняють свого національного обовязку, буде так довго оправданий, доки вони не потягнуть до відвічальности за протинародні виступи тих, яких вони удержують своїми грішми.

Ще раз зазначу, що на цю боротьбу гляджу виключно з точки погляду народного інтересу, а не з точки погляду якоїсь партії чи релігійної секти.

Треба це виразно сказати, що коли ми говоримо про поміч іміґрації старому краєви, то в тій акції греко-католицька церква зі своїми 100 священиками представляє собою орґанізацію, яка може і мусить в тій акції взяти участь. Тому націоналістови не байдуже, що діється в тій орґанізації.

Отець Курилло в своїй статті „Паки, Паки", поміщеній в „Америці", доказував, що головним завданнем наших іміґрантів є задержати свій обряд. Мені здається, що першим завданням наших іміґрантів є помогти своїм братам збудувати свою суверенну державу та передати їм той свій життєвий досвід, якого вони набралися, живучи на вільній землі Вашинґтона, в державі, яка під оглядом господарської орґанізації перевисшила всі держави світа. Треба це підчеркнути, що одиноке головне завдання американської іміґрації супроти старого краю це підмога в його державному будівництві. Хто ставить иньші цілі іміґрації, той свідомо або несвідомо — член інтернаціоналу, все одно, чорного чи червоного.

Насуваються питання: Чи греко-католицька церква може вести тут на іміґрації таку народно-державну роботу? Чи церковний комітет, який сотворили греко-католицькі парохії, є правним тілом та чи доведе він до уздоровлення відносин в греко-католицькій церкві?

Отсе ті питання, на які кожний Українець старається відповісти.

Питаю: Чи українська (не руська) греко-католицька церква може виховувати іміґрацію в національно-державному дусі?

Так. Може, так як кожда иньша церква, — о скільки... сама гієрархія буде національно свідома а над нею стояти-ме контроля національно-державного уряду.

Кождому мабуть відомо, що епископів не іменує папа римський виключно за заслуги для церкви. Мабуть і це відомо, що папа, іменуючи епископа, запитує даний державний уряд офіціяльно або неофіціяльно (залежно, чи держава заключила конкордат чи ні), чи цей прийме даного епископа. Коли епископ вже іменований, то ще і тоді не є він самодержець, але підлягає контролі уряду. Колиб епископ поважився виступити проти народніх святощів тої держави, в якій живе, як це зробив еп. Богачевський і його свита з українськими національними святощами) то протягом 24 годин вивелиб його поза межі держави, як це тепер діється в Мексику.

Треба одначе зазначити, що тепер немає формально визнаного українського уряду, з яким числився би папа, назначуючи епископів. Такий уряд мусять створити покищо самі члени греко-католицької церкви, створивши відповідну до цего організацію.

Треба признати, що створений церковний комітет всіх греко-католицьких парохій може заступити державну владу в церковних справах цеї церкви і коли не формально-правно то фактично-правно такий комітет є і повинен бути свого рода державною контролею над церковною гієрархією в справах національних.

Для нас, як нації недержавної не сміє істнувати формальне право. — Для нас істнує фактичне право, цебто те, що ми як нарід вважаємо своїм правом, за яке всі ми як один готові стати до боротьби.

Коли всі парохії будуть піддержувати комітет та послідовно і точно виконувати його вказівки, тоді над гієрархією буде національна контроля, тоді церква буде допомогати і національному визволенню. Бо „не в тім сила, що кобила сива, але в тім, що віз тягне". Не суть в назві церкви, але в її дусі і охоті працювати для добра української держави. Коли сама церковна гієрархія до цего не дуже скора, то національно свідомий комітет легко піджене її до праці. Тоді і всі члени української греко-католицької церкви не будуть більше ні „ґріки" ні „рутенці" ні „католіки", але в першу чергу **Українці,** а відтак греко-католики.

Др. Вол. Ґалан.

ГЕТЬМАНСЬКА ДУРІЙКА.

Якось попала мені припадково часопись гетьманської Січи. Було се друге число зі сього року. В нашій околиці вона доходить мало, так що люди навіть і не знають, що є така ґазета в Шикаґо.

І добре їм, що не знають, бо прочитавши кілька сторін тої ґазети, твереза людина може зовсім опяніти та почуватися як той, що має голову, алькоголем намочену. Неодин, начитавшися її певно пробує, чи вона сама алькоголем не пахне.

Чого там не написано в тій ґазеті! Кільки там плюгавства не висипано на наш український нарід! Звичайний здоровий чоловік не назве нікого злим чоловіком, навіть як упевниться, що друга людина є зла. Він виступає проти нього лишень тоді, як сього конечно вимагає справа. Та в наших гетьманців інакші засади. Вони зовсім без ніякої причини виступають з напастями на наш нарід, лаючи його народом 40 міліонів дураків, хаотиків, темняків. Одинокою причиною сього хиба те, що наш нарід не хоче стати покірним і слухняним слугою московському ґенералови та варшавсько-римському любимцеви.

До чого доходить сього рода нахабна недемократична агітація, показує мені то саме число Січи. Читаю там спис жертводавців на фонд видавання січового органу, та бачу докладно зі сього спису, на чию користь і за чиї гроші видається сей орган. Межи жертводавцями на першому місци є епископ Богачевський, який зложив на сю ціль цілих сто долярів. Межи другими жертводавцями є др. Назарук, о. канцлер Ващишин, о. В. Лотович з Джерзи Сити, та отці Василіяни з Вініпеґу, але вони всі не зложили ні половини того, що зложив епископ Богачевський, так що се число Січи, можна сказати, вийшло коштом епископа.

Треба при тім підкреслити, що кількох жертводавців зложило свої жертви, але своїх імен подати до публичного відома не хотіли. Зберемо сих пару безіменних жертводавців, що так Січ люблять, що на неї дають по кводрови, додамо отців Василіян з Вініпеґу, додамо двох епископських любимців, епископського канцлера, епископського редактора, редакційний січовий комітет, поставимо на чолі епископа, та от уже маємо цілу ту „велику" партію, що кричить на нас, аби ми покинули всякі мрії про демократію, яких ми набралися в Америці, а замісць сього вклонилися ясновельможному гетьманови та пішли з ним добиватися в бою гетьманської держави.

Ми маємо закинути всі орґанізації, які ми з трудом побудували, розвалити Український Народний Союз, Обєднаннє, бо все те побудовано зле, бо не на монархістичних засадах. Поки ми сього не зробимо, ми темняки, хаотики, зрадники, і таке инче. Аж як ми сядемо каменем, перестанемо думати, а будемо кивати ґоловами, як нам скажуть гетьманці, аж тоді ми станемо дозрілим народом. Як довго ми піддержуємо старокраєві інституції, Просвіту, Рідну Школу, ґазети, політичних вязнів, інвалідів, так довго ми хаотики, темняки й дураки. Аж тоді, як ми будемо робити для старого краю тільки, що гетьманці, себто одну велику дулю, аж тоді ми покажемо, що ми дозрілий нарід. Як довго ми шануємо Франка й Шевченка, що нас кликали до бою за свої права, так довго ми темняки, дураки, хаотики, і аж тоді, як ми своїм провідником узнаємо московського ґенерала, котрий Україну назад проголосив частиною царської Росії, аж тоді станемо нараз усі державними мужами.

Такі думки голосять нам, що живемо у наймогучійшій державі в світі, опертій на демократичних основах. Голосять нам і дивуються, що панські погляди в нас не приймаються та що за гетьманським прапором шкандибає всего з пару священиків, пару редакторів та епископ. Кілько людий вони ще зловлять своєю проповіддю, що вся світська власть над нашим народом спочиває десь у Берліні або в Варшаві, а вся духовна в палаті в Филаделфії?

Мені видиться, що наш нарід приходить дуже скоро до розуму та починає щораз краще бачити, що всяку роботу для себе він мусить зробити власними руками та що ласки йому не ждати ні від кого, а всіми власними добутками має порядкувати він самий.

В. Дроботій, Істон, Па.

ЗІ СПОРТУ.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В НЮ ЙОРКУ.

Александер Ґаркавенко буде боротися в Ню Йорку в великій Армори Гол на 34 ул. Борба відбудеться в понеділок 14. лютого. Противником Ґаркавенка буде дикий американський кавбой Тамс Мондт, котрий за послідні три борби в Ню Йорку виходив все з побідою. Тамс Мондт рахується одним з сильнійших борців в Америці. Він любить викидати своїх противників поза рінг. Як виглядає, Мондт для Гаркавенка буде досить небезпечним противником.

Як виважеться Гаркавенко в сій борбі, побачимо в понеділок.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В ВУСТЕР, МАСС.

Українці в Вустер, Масс, будуть мати також нагоду повитати в себе великого українського силача Гаркавенка, котрий буде боротися в Вустер, Масс., у вівторок, 15. лютого в Меканікс Гол. Кромі Гаркавенка будуть боротися ще другі борці. Треба сподіватися, що наша публика прийде численно подивитися, як Гаркавенко кладе всіх на лопатки.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Касовий Звіт із Всеукраїнського Національного Свята.

Приходу було $163.74, а Розходу $133.74.

Чистий дохід виносив $30.

Призначено його на Дім Інвалідів у Львові. До сього доходу Український Амер. Горож. Клюб, 847 Френклин стр. жертвував $10.00, так що $40.00 передано Управі Стрілецької Громади як дохід з того свята призначений на Дім Інвалідів.

Всіх, що на сім святі жертвували по $1.00, подаємо низше:

О. Просіцький, Теодор Грицей, Ю. Грицей, Добенко; Н. Н., Візнер, Вишиванюк, І. Довгань, Жовнір, М. Семків, Гаврил Слободян; Григорій Самбір, Микола Самбір; Григорій Рибачок, М. Ресулик, Шеремета, Д. Стельмах; Василенко, І. Бончак, Д. Черняк, Павло Дергек; Супрун, М. Росолович, др. П. Дубас, М. Рибак.

До успіху Свята Злуки найбільше причинився о. Павло Корсуновський, парох Української Православної Церкви в Филаделфії, який був диріґентом Українського Хору ім. О. Кошиця і виголосив реферат про день 22-ого січня, 1919 р. Він був наочним свідком тої великої події, котра сталась того дня.

Комітет Свята:
Теодор Свистун, голова;
Петро Мельник, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда Січовиків.

На руки Обєднання в Филаделфії вислано з рамени нюйорських Січей $109.30 як сьогорічну коляду, яку призначено: $84.30 на Рідну Школу, а $25 на фонд „Українського Революціонера".

Кромі цего вислано $52 для інвалідів. Суму ту зібрано між гістьми на весілю тов. Михайла Яцишина і Юлії Бережанської. Обоє Шановні Молодята є членами Чорноморської Січи.

Разом переслано до Обєднання $161.30.

Коляду на Рідну Школу і пресовий фонд Укр. Революціонера зложили на руки членів Січи ім. Б. Хмельницького слідуючі громадяни:

Володимир Ярич $12; Калиник Дисюк $5; Іван Ґрама $3; по $2: Володимир Кедровський, Лев Мороз, Гарасей Видник, Микола Воробець, Яків Корнат, М. Стефанишин, Анна Сивець, Петро Мазурчак, Г. Шайґ, Е. Сай, О. Семусь, Микола Касян, Й. Пичинський, Герман Беренц, П. Ільницька, Михайло Вівчар, М. Мацайло, Петро Римар, Осип Чупіль, Марія Возняк, Теодор Лопушинський, Микола Максимович; по $1: Іван Галичин, Микола Близнак, Павло Барила; Стефан Гарасимчук, Стела Дуґан, І. Нижник, Д. Рокицький, М. Фльорко, К. Гагон, О. Корощин, І. Хома, В. Хома, Й. Швед, Й. Хома, Василь Лазута, А. Гривняк, Іван Дусаненько, Анна Дусаненько, Микола Бучацький, Іван Рега, Микола Олексів, Дмитро Левицький, Василь Пришляк, Пилип Матлай, Дмитро Галичин, Евген Ляхович, Ю. Ничка, Дмитро Періг, Т. Матуляк, Яків Щигол, Стефан Мисак, Стефан Гиса, М. Іванів, Вівчар Гринько, І. Бронецький, Василь Балабан, Ф. Озімек, Михайло Меркун, Марія Вільк, Михайло Барбалич, Ст. Петрушевський, Олекса Демкович, Іван Гладкий; по 50 ц.: М. Сальов, К. Ворняк, Наумко Медвідь, І. Коцький; Г. Спільник 30 ц.

Разом $109.30.

За Січ ім. Б. Хмельницького:
Микола Близнак, писар.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Річні збори відділу 221 відбулися дня 16. січня. На предсідателя вибраний Мартин Барабаш, секретар рекорд. Григорій Чикало, секретар фінансовий Іван Гаювич, касієр Ярослав Бас. Місячні збори Бр. св. Стефана відбудуться в неділю, дня 13. лютого, о 1-ій год. по Сл. Божій в галі церковній при Оклей і Райс ул. Проситься всіх членів прибути на мітинг, бо є важні справи до полагодження. — Мартин Барабаш, предс.; Григорій Чикола, секр.

ФРАКВІЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 242, повідомляє, що мітинг відбудеться в неділю, 13. лютого, в церковній ґали на Фраквіл. Проситься кождого члена прибути на сей мітинг, бо є важні справи. — Іван Грицько, предс.; Андрій Корочак, секр.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

205.

Коляда на Сиротинець-Захист при Укр. Нар. Союзі 311. від. У. Н. Союза, в Джезоп, Па.

Засилаємо другу жертву на Сиротинець Укр. Нар. Союза в сумі 8 дол. і 55 центів, котру заколядували: Михайло Нагірний, Микола Федірко, Василь Федірко і Стефан Федірко.

Спис жертводавців висилаємо рівночасно, котрий просимо оголосити в часописи Свобода.

Нехай не буде во гнів, коли пригадаємо нашу пословицю, що на горілку є, а на мазь нема. Ми тут специяльно не маємо на меті нікого ображати, але таки треба пригадати, що межи нашими Українцями є богато байдужних, котрі легкодушно витрачують свою кервавицю на смердюгу-горілку, а від жертви на народну чи гуманну ціль відтягаються. У нас Сиротинець вже давно повинен бути, щоби не байдужність, самолюбство і короткозорість. Тож не спускаймося на чужі сиротинці, бо як кажуть, що спустився дід на мід, тай без вечері спати пішов. — Остаємо з поважаннем. За уряд: Михайло Нагірний, предсідатель; Стефан Федірко, секретар; Микола Федірко, касієр.

206.

Бр. св. о. Николая в Бруклині, Н. Й., відділ 293. Українського Народного Союза.

Як каже наша пословиця: „з порожного не наллєш", таку пословицю цілком сміло можемо примінити до нашої братської каси. Наше братство маленьке, тож і наша каса не богата і прикро нам, що не можемо на таку похвальну ціль зложити гідної лепти.

Межи членами зібрано 9 долярів, котрі висилаємо разом з виказом жертводавців на руки Комітету будови Сиротинця-Захисту при Укр. Нар. Союзі. — З поважанням, за уряд: Семен Неґрич, предс.; Григорій Чоподайло, секр.; В. Яськевич, касієр.

207.

Бр. св. Петра і Павла в Фраквіл, Па., відділ 242. У. Н. Союза.

В залученню висилаємо 23 доляри як жертву на Сиротинець-Захист при Укр. Нар. Союзі від наших членів. Збірка продовжається дальше, котру вишлеться пізнійше. Наші члени дуже охотно підіпруть будову Сиротинця, коби лиш другі громади не оставалися позаду, то будемо мати свій Сиротинець в коротці. Не поскупіть, добрі люди, на таку красну і потрібну ціль. Нераз Ви викинете свого доляра тяжко запрацьованого, може навіть і в ворожі руки, бо дуже часто трафляється, що у Вашу хату зайде влізливий Поляк або який другий і Ви аби його позбутись кинете доляра на його „шкулку" чи „захоронку". — Остаємо з поважаннем, Іван Гришко, предс.; Андрій Коропчак, секр.; Григорій Станий, касієр.

208.

Відділ 204. Українського Народного Союза в Ню Йорку, Н. Й.

Застався, а постався — де ходить о благородну ціль. Наше товариство недавно засноване і тому не розпоряджає великою касою, а по друге що наше товариство не є бенефітове, однак ми жертвуємо на таку ціль як Сиротинець-Захист при У. Н. Союзі половину нашого майна, то є суму 25 долярів. Від наших кількох членів зібрано добровільними жертвами 50 долярів, разом 75 дол., котрі висилаємо на руки Комітету.

Ми не повинні собі легковажити такої важної справи як будова Сиротинця при Укр. Нар. Союзі. Ми бачимо, як виховуються сироти в Сиротинци під зарядом епископа Богачевського. Більше як певне, що українська суспільність з таких вихованків потіхи мати не буде, коби лиш не яничарів. Нам конечно треба подбати, щоби здвигнути такий Сиротинець, деби релігійні ані партійні впливи не мали доступу, деби приняття до такого заведення залежало від загалу, а не від самовладницької одиниці. Ідім з духом часу, не будьмо гнилою колодою в поступі. — З поважаннем, Григорій Хлистун, секретар.

209.

Українське братство Пресвятої Тройці в Бруклині, Н. Й., від. 203. Укр. Нар. Союза.

З залученню пересилаю чек на суму 71 долярів на Сиротинець при Українськім Народнім Союзі і виказ жертводавців з просьбою о проголошення виказу в Свободі. На сю суму зложили члени 46 долярів, а з каси братства асигновано 25 дол. — За уряд українського братства Пресв. Тройці: Іван Балко Андрія, предс.; Володимир Яськевич, секретар; Стефан Глушко, касієр.

210.

Бр. св. Арх. Михаїла в Порт Джервіс, Н. Й., відділ 198. Укр. Нар. Союза.

Дня 19. грудня 1926. р. відбувся у нас мітинґ, на котрім взято на порядок денний також справу будови Сиротинця-Захисту при Українськім Народнім Союзі. В тій справі забрав слово п. Дионізій Голод і в своїй не довгій але палкій бесіді представив членам користи такого Сиротинця-Захисту. Як показалось, то члени потрафлять постояти за доброю справою, бо сейчас зложили на згадану ціль 18 дол. і 50 центів. З братської каси ухвалено виплатити 25 дол., разом 43 дол. і 50 ц., котру то суму висилається на руки Комітету.

В імени нашого братства желаємо як найкращого успіху в так важнім ділі, щоби ще в 1927-мім році станув Сиротинець-Захист. — Остаємо з поважанням. За уряд: М. Кавалець, предс.; Василь Огорілка, секретар.

211.

Тов. Фармер в Дургамвіл, Н. Й., відділ 188. Укр. Нар. Союза.

У відповідь на відозву, котру ми одержали від Комітету будови Сиротинця - Захисту при Українськім Народнім Союзі, наші члени зложили свої жертви і привитали таку ініціятиву з великим одушевленням. З настроїв духа межи нашими членами можемо напевно сказати, що наш загал потрафить розріжнити і оцінити ціль, до якої прямують наші провідники і постійно будуть підпирати їх гуманні пожиточні змагання.

Збірку на Сиротинець будемо продовжувати, а скоро зберемо якусь суму, то сейчас вишлемо на руки Комітету будови Сиротинця. — Остаємо з поважанням. За уряд: Яків Кульчицький-Цмайло, предс.; Теодор Харітон, секретар; Пилип Крохмалюк, касієр.

— Як ся маєте, пане Макогонський! Відкіля ж то ви вирвали таке маленьке авто?

— Виграв на фантовій льотерії.

— А чомуж ви ідете ним так помаленьки?

— Мушу, бо колиб я їхав скоро, то взагалі не видно булоб мого авта.

ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНЦІВ НА БУКОВИНІ.

Румунська правительственна преса в унісон продовжає наклепи й брехні про національні меншости на Буковині, щоби тим чином оправдати пануючий терор тамошніх властей, котрий з приходом правительства ґен. Авереску прийняв небувалі форми.

Але час до часу декотра з напів опозиційних ґазет відкриває заслону над тим пеклом, як ось приміром „Адивируль" з 9. м. м. про теперішнє положення на Буковині пише слідуюче: „Еже довший час теперішня влада, а головно воєнна команда 8-ої дивізії в Чернівцях, звертають особлившу увагу на Буковину. Під покришкою іреденди й большевизму сиґуранца і військова влада переводять небувалі арешти, домашні труси, конфіскують пресу і то у всіх тих горожан, котрих підозрівають, що вони не є прихильниками теперішньої влади. З політичного боку будьто би це терор оправданий. Черновецький повіт з більшостю населення українського вибирав що правда підчас виборів не авересканців, а соціял-демократів і царанистів, бо бідне селянство пролетаризується з кожним днем і прямо своїм чуттям орієнтується клясово і йде за прогресом. Але за те чекає його пімста. Під опікою 8-літного воєнного стану облоги взялася теперішня влада систематично переслідувати всі опозиційні партії, а головно українську соціял-демократичну партію. Орган цеї партії „Боротьба" закрито, її редакторів Стасюка і Руснака арештовано. Робітників і селян, що читають цю ґазету, врештується що дня, катується по арештах, а потім віддається під воєнний суд 8-ої дивізії, але тут мусять їх звільняти, бо їм не можна доказати нічого протизаконного. Та вони, хоча невинні, то все таки сидять 2—3 місяці в арешті, оставивши голодними свої діти, витрачують потім послідний гріш на адвокатів і т. д. і дуже часто проходять місяць-два по їх звільненню, і їх знова арештують. В букарештенській пресі росповсюджують певні люди (сиґуранца, — Ред.) фантастичні вісти про існування широких нелеґальних організацій на Буковині, про їх звязки з закордоном і т. п. Але вже крайна пора заперестати такою підозрілою системою управляти Буковиною, бо це збільшує лише недовіря мирного буковинського населення, що домагається нічо більше, як лише користуватися повними правами, як другі румунські горожани."

Цей голос напів умірковаяої румунської ґазети, що кличе опамятатися ґенералів, пролунає без успіху, бо ґен. Авереску рішив завести й на Буковині „бесарабську систему", зєднавши її адміністративно з Бесарабією.

— Не розумію, чому ти, як вертаєш в ночі додому, все висвічуєш сірники. Таж, коли потребуєш світла, можеш засвітити електрику.

— Так — але власне свічу сірники тому, що шукаю контакту від електрики.

Неприємний комплімент.

— Знаєш, Марусю, найбільше мені сподобалося, що ти воліла мене, як того чепуруна Петра.

— Я признаюся тобі, Степане, що волю дурного чоловіка, як ідіота, що хоче вдавати чепуруна.